

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-I.431.7.2014.3

p. Skarbnik
p. Wójt
p. L. Krasiński
Poznań, 03 KWI 2014
p. Schyba

5293/2014

Pani

Zofia Dobrowolska

Wójt Gminy Dopiewo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 16 w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 175 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 885 ze zm.) oraz § 13 Porozumienia zawartego 21 stycznia 2013 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Gminą Dopiewo, w dniach od 3 do 10 marca 2014 r. została przeprowadzona w Urzędzie Gminy Dopiewo kontrola w zakresie wykorzystania i rozliczenia dotacji udzielonej na realizację programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wynikającego z Porozumienia zawartego 21 stycznia 2013 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Gminą Dopiewo na podstawie art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.). W związku z powyższym, na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Czynności kontrolne przeprowadził, na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.103.2014.1 z 25 lutego 2014 r., kontroler – Jolanta Szaniawska, inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-I.431.7.2014.3 z 11 lutego 2014 r.

Celem kontroli była ocena jednostki kontrolowanej w aspekcie wywiązywania się z zawartego z Wojewodą Wielkopolskim Porozumienia, prawidłowości realizacji programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, prawidłowości wykorzystania otrzymanej dotacji, prawidłowości rozliczenia się z przyznanymi środkami, a także zbadanie rzetelności kwartalnych informacji o realizacji Programu w gminie.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych trzech nieprawidłowości i czterech uchybień, funkcjonowanie jednostki kontrolowanej w obszarze zakreślonym celami kontroli.

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

21 stycznia 2013 r. Wojewoda Wielkopolski, reprezentowany przez Marię Krupecką – Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, zawarł Porozumienie z Gminą Dopiewo, reprezentowaną przez Zofię Dobrowolską – Wójta Gminy Dopiewo, w sprawie realizacji w 2013 r. programu wieloletniego pod nazwą *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Do ww. Porozumienia zawarto jeden aneks.

Kwota dotacji celowej dla Gminy Dopiewo na realizację Programu w 2013 r. wyniosła 109 930,00 zł. W ramach przyznanej dotacji nie wyodrębniono kwot przeznaczonych na utworzenie nowego lub doposażenie istniejącego punktu przygotowywania lub wydawania posiłków oraz dowóz posiłków. Stwierdzono, że kwotę przedmiotowej dotacji wprowadzono do budżetu Gminy Dopiewo. Analiza dokumentów wykazała, że środki z dotacji po stronie dochodów ujęto w planach budżetowych gminy prawidłowo, tj. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38 poz. 207), natomiast środki z dotacji po stronie wydatków ujęto w planach budżetowych gminy, w planach finansowych OPS oraz w ewidencji księgowej OPS w § 4220 *Zakup środków żywności*, podczas gdy zgodnie z cytowanym aktem prawnym winny być planowane i ewidencjonowane w § 3110 *Świadczenia społeczne*.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, pomoc państwa w przedmiotowym zakresie mogła być przyznana nieodpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 *ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 182 ze zm.). W art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* wskazano, iż rada gminy mogła podjąć uchwałę o podwyższeniu kryterium dochodowego, o którym mowa w ust. 1. Ponadto, zgodnie z art. 6 cytowanej ustawy, pomoc w formie posiłku mogła być przyznana odpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekraczał kryterium, o którym mowa w art. 5. Ustalono, że Gmina Dopiewo

w 2013 r. nie skorzystała z możliwości zwiększenia kręgu odbiorców pomocy w zakresie dożywiania poprzez podjęcie uchwały podwyższającej kryterium dochodowe przy przyznawaniu tej pomocy oraz uchwały w zakresie udzielania odpłatnej pomocy w formie posiłku.

Jednostką realizującą Program w Gminie Dopiewo był Ośrodek Pomocy Społecznej w Dopiewie, zwany dalej „OPS”.

Obowiązujące przepisy dopuszczały możliwość udzielania w ramach Programu trzech form pomocy, tj. posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz pomocy w formie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Stwierdzono, że w 2013 r. w Gminie Dopiewo udzielano pomocy w dwóch formach:

- w formie posiłków;
- w formie świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności.

Kontrola wykazała, że poziom świadczeń w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności w Gminie Dopiewo był zadowalający i wyniósł 19,63%, co sprzyjało realizacji celów ustawowych Programu.

Analiza decyzji administracyjnych wraz z dokumentacją stanowiącą podstawę ich wydania, związanych z przyznawaniem pomocy w formie posiłków wykazała, że przedmiotowa pomoc przyznawana była osobom, o których mowa w art. 3 ust. 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Osoby otrzymujące przedmiotową pomoc spełniały wymagane przepisami kryterium dochodowe. Poddane badaniu decyzje administracyjne przyznające pomoc w formie posiłku zawierają, wymieniony w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), katalog elementów oraz zostały wydane przez osobę upoważnioną. Decyzje przekazano osobom i rodzinom, którym przyznano świadczenie w formie posiłku zgodnie z art. 109 § 1 *ustawy Kodeks postępowania administracyjnego*.

Stwierdzono, że w 1 przypadku na 28 zbadanych, udzielono posiłków przed wydaniem decyzji administracyjnej.

Ustalono, że we wszystkich 28 zbadanych przypadkach w decyzjach administracyjnych nie określono szczegółowo rodzaju świadczenia posługując się sformułowaniem ogólnym, cyt. „pomoc w formie dożywiania”.

W 1 przypadku na 28 zbadanych okres, na jaki udzielono świadczenia określono w decyzji administracyjnej w pełnych miesiącach, cyt. „*od września 2013 r. do grudnia 2013 r.*” nie wskazując konkretnego dnia, od którego przyznano świadczenie oraz dnia, do którego będzie ono realizowane.

W 2013 r. Program realizowany był na terenie Gminy Dopiewo w 14 punktach żywieniowych znajdujących się w 15 placówkach oświatowych (w tym: 5 przedszkoli, 8 szkół oraz 2 zespoły szkolno-przedszkolne). Z ww. placówkami oświatowymi OPS zawarł stosowne porozumienia określające zasady współdziałania w celu realizacji Programu. W Przedszkolu Publicznym w Skórzewie posiłki były przygotowywane i wydawane przez zatrudnionych pracowników. Dla pozostałych placówek posiłki przygotowywały i dostarczały firmy zewnętrzne, wybrane przez te placówki.

W trakcie czynności kontrolnych, 6 marca 2014 r., dokonano oględzin w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dopiewie przy ul. Bukowskiej 13 w celu ustalenia warunków, w jakich uczniowie spożywają posiłki w ramach Programu. Placówka wydaje posiłki gorące, dwudaniowe, dostarczane przez firmy zewnętrzne. Ze stołówek korzystają dzieci uczęszczające do Przedszkola oraz uczniowie Szkoły Podstawowej i Gimnazjum. Dokumenty wystawione przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu potwierdzają, że stan sanitarny zakładu żywienia zbiorowego, tj. wydawania posiłków w Zespole Szkolno-Przedszkolnym, ul. Bukowska 13, Dopiewo jest zgodny z wymaganiami. Stwierdzono, że w poddanej oględzinom placówce zapewniono odpowiednie warunki do wydawania i spożywania posiłków.

W okresie objętym kontrolą Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dopiewie uczestniczył w czterech programach mających na celu popularyzację zdrowego stylu żywienia:

- „Owoce w szkole”,
- „Doskonałe Mleko w Szkole”,
- „Trzymaj formę”
- „Moje dziecko idzie do szkoły”.

Ponadto ustalono, że w 2013 r. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dopiewie uczestniczył w projekcie, którego celem jest poprawa jakości odżywiania dzieci i promowanie aktywności fizycznej. Założenia ww. programów i projektu były zgodne z celem Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, jakim było upowszechnianie zdrowego stylu żywienia.

Ustalono, że w ramach Programu udzielano posiłków gorących. Dzieciom spożywającym posiłki w szkole zapewniono jednakowe posiłki pod względem ilościowym

i jakościowym. W 2013 r. nie prowadzono badań pod względem jakości posiłków wydawanych w ramach Programu.

Na mocy art. 6a ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu wyrażało chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola mógł udzielać pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o udzieleniu pomocy. Powyższa pomoc, nie wymagała ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez ośrodek pomocy społecznej decyzji administracyjnej, a liczba dzieci i uczniów, którym udzielono tego rodzaju pomocy nie mogła przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w danym miesiącu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych. Stwierdzono, że Gmina Dopiewo w 2013 r. udzielała pomocy na zasadach określonych w art. 6a ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”, a liczba dzieci i uczniów, którym udzielono posiłków na zasadach określonych w art. 6a ustawy nie przekroczyła 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie Gminy Dopiewo w poszczególnych miesiącach 2013 r. na podstawie wydanych decyzji administracyjnych.

Analiza decyzji administracyjnych wraz z dokumentacją stanowiącą podstawę ich wydania, związanych z przyznawaniem pomocy w formie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności wykazała, że pomoc w tej formie przyznawana była osobom, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Osoby otrzymujące przedmiotową pomoc spełniały wymagane przepisami kryterium dochodowe. Świadczenia przyznawano i realizowano za okres wskazany w art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Ustalono, że decyzje administracyjne przyznające świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności zawierają katalog wymaganych elementów, określonych w art. 107 § 1 ustawy *Kodeks postępowania administracyjnego* oraz zostały wydane przez osobę upoważnioną, jednakże stwierdzono, że we wszystkich zbadanych przypadkach w wywiadach środowiskowych stanowiących podstawę wydania przedmiotowych decyzji nie wskazano przesłanek uzasadniających udzielenie pomocy w formie świadczenia pieniężnego wynikających z § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r. w sprawie realizacji programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* (Dz. U. Nr 25 poz. 186 ze zm.), który stanowił, że pomoc

w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, a także pomoc w formie świadczenia rzeczowego winna być przyznawana w przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną.

Kontrola wykazała, że w 7 przypadkach na 25 zbadanych w decyzjach administracyjnych nie wskazano okresu, na jaki przyznano świadczenia.

Wysokość przyznanych przez OPS w 2013 r. świadczeń pieniężnych dla jednej osoby lub rodziny mieściła się w przedziale od 100,00 zł do 2 500,00 zł miesięcznie. We wszystkich przypadkach przyznawania ww. formy pomocy wysokość świadczeń ustalano indywidualnie.

Kontrola wykazała, że realizacja świadczeń była zgodna z indywidualnymi decyzjami administracyjnymi przyznającymi pomoc w ramach Programu.

Stwierdzono, że w 2013 r. w okresie przerw w nauce Gmina Dopiewo realizowała Program poprzez udzielanie posiłków.

Ustalono, że w Urzędzie Gminy Dopiewo oraz w OPS, stosownie do wymagań zawartych w § 6 Porozumienia z 21 stycznia 2013 r. oraz art. 152 ust. 1 *ustawy o finansach publicznych*, prowadzono wyodrębnioną ewidencję w zakresie otrzymania i wydatkowania środków z dotacji.

Kontrola ksiąg rachunkowych OPS wykazała, że OPS wydatkował w 2013 r. środki własne gminy na realizację Programu w kwocie 81 000,00 zł. Środki własne przeznaczono na zakup posiłków. Analiza dokumentów wykazała, że w 2013 r. operacje gospodarcze związane z wydatkowaniem środków własnych gminy na udzielanie świadczeń w ramach Programu ujęto w ewidencji księgowej OPS w § 4220 *Zakup środków żywności*, podczas gdy zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* winny być planowane i ewidencjonowane w § 3110 *Świadczenia społeczne*.

Gmina Dopiewo na realizację Programu w 2013 r. wydatkowała otrzymaną od Wojewody Wielkopolskiego dotację w wysokości 109 930,00 zł. Środki z dotacji wydatkowano na zakup posiłków oraz wypłatę świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności. Kontrola wykazała, że wydatki z dotacji ujęto w ewidencji księgowej OPS w § 4220 *Zakup środków żywności*, podczas gdy winny ewidencjonowane w § 3110 *Świadczenia społeczne*.

Skontrolowane dowody księgowe posiadają cechy określone w art. 21 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 330 ze zm.) oraz zostały zaakceptowane i zadekretowane w wymaganej formie. Wydatki związane z realizacją

Programu ujęto w ewidencji księgowej OPS zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 ze zm.).

Zgodnie z Porozumieniem z 21 stycznia 2013 r., Gmina Dopiewo zobowiązała się zabezpieczyć środki własne przeznaczone na realizację Programu w 2013 r. w wysokości nie mniejszej niż 40% całkowitego kosztu realizacji zadania. Ustalono, że w Gminie Dopiewo w 2013 r. faktycznie wykonane wydatki dotyczące realizacji Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* wyniosły 190 930,00 zł, w tym:

- 109 930,00 zł – dotacja z budżetu Wojewody Wielkopolskiego;
- 81 000,00 zł – środki własne gminy, co stanowi **42,42%** zrealizowanych wydatków.

Na podstawie art. 150 pkt 4 *ustawy o finansach publicznych* Wojewoda Wielkopolski określił w § 10 Porozumienia zawartego 21 stycznia 2013 r. termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji. Stwierdzono, że Gmina Dopiewo terminowo złożyła rozliczenie dotacji udzielonej w 2013 r. na realizację Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Rozliczenie zawiera elementy wymienione w § 10 ust. 2 Porozumienia zawartego z Wojewodą Wielkopolskim, dane wykazane w rozliczeniu są zgodne z ewidencją księgową OPS.

Kontrola dokumentów wykazała, że w 2013 r. w związku z realizacją Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* OPS nie prowadził postępowań o udzielenie zamówień publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 907 ze zm.).

Na podstawie § 11 ust. 1 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania* Wójt Gminy Dopiewo był zobowiązany do przekazywania Wojewodzie Wielkopolskiemu kwartalnych informacji o realizacji Programu w gminie. Ustalono, że kwartalne informacje o realizacji Programu przekazywano Wojewodzie Wielkopolskiemu z zachowaniem terminów określonych w § 11 ust. 1 i 2 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Sprawozdanie z realizacji Programu za okres I – IX 2013 r. zawiera katalog danych wymienionych w § 11 ust. 3 cytowanego rozporządzenia. Dane wykazane w sprawozdaniu są zgodne z ewidencją księgową OPS. Jednakże

stwierdzono, że w Dziale I sprawozdania *Informacje ogółem* wykazano niezgodne ze stanem faktycznym informacje w zakresie *Liczb punktów żywieniowych* oraz *Liczb placówek prowadzących dożywianie*.

Na mocy art. 8 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* Program był realizowany w gminach, a koordynatorem Programu w gminie był, odpowiednio, wójt (burmistrz, prezydent miasta), natomiast art. 3 pkt 3 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* stanowił, iż w ramach Programu winny być realizowane działania dotyczące utworzenia systemu ciągłego monitorowania skuteczności działań realizowanych w ramach Programu. Kontrola wykazała, że Wójt Gminy Dopiewo podjął w powyższym zakresie następujące działania:

- za pośrednictwem OPS przekazywał Wojewodzie Wielkopolskiemu kwartalne informacje o realizacji Programu w gminie;
- wyznaczył Kierownika Referatu Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia Urzędu Gminy Dopiewo, jako łącznika do współpracy szkół z OPS przy realizacji Programu;
- na spotkaniach roboczych z kierownikami Urzędu i jednostek organizacyjnych omawiał problemy związane z dożywianiem uczniów w szkołach i przedszkolach;
- monitorował realizację Programu w szkołach w celu ograniczenia i wyeliminowania zjawiska niedożywienia wśród dzieci.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Środki z dotacji po stronie wydatków oraz środki własne gminy przeznaczone na realizację Programu ujęto w planach budżetowych gminy, w planach finansowych OPS oraz w ewidencji księgowej OPS w § 4220 *Zakup środków żywności*, podczas gdy zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* winny być planowane i ewidencjonowane w § 3110 *Świadczenia społeczne*.
2. W 1 przypadku na 28 zbadanych, udzielono posiłków przed wydaniem decyzji administracyjnej.
3. W sprawozdaniu z realizacji Programu za okres I – IX 2013 r. wykazano niezgodne ze stanem faktycznym informacje w zakresie *Liczb punktów żywieniowych* oraz *Liczb placówek prowadzących dożywianie*.

Ad. 1

Analiza dokumentów wykazała, że środki z dotacji po stronie dochodów ujęto w planach budżetowych gminy prawidłowo, tj. zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*, natomiast środki z dotacji po stronie wydatków oraz środki własne gminy przeznaczone na realizację Programu ujęto w planach budżetowych gminy, w planach finansowych OPS oraz w ewidencji księgowej OPS w § 4220 *Zakup środków żywności*, podczas gdy zgodnie z cytowanym aktem prawnym winny być planowane i ewidencjonowane w § 3110 *Świadczenia społeczne*.

Zgodnie z art. 3 pkt 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, w ramach Programu winny być realizowane działania dotyczące zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania: w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Art. 7 przywołanej *ustawy* określał, iż do udzielania pomocy w zakresie dożywiania, z wyłączeniem pomocy określonej w art. 6a, miały zastosowanie odpowiednio przepisy *ustawy o pomocy społecznej* dotyczące udzielania świadczeń z pomocy społecznej. W świetle powyższego należy przyjąć, że w Gminie Dopiewo w 2013 r. w ramach Programu udzielano świadczeń, o których mowa w art. 36 *ustawy o pomocy społecznej*, tj.:

- świadczeń pieniężnych – w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności;
- świadczeń niepieniężnych – w postaci posiłków.

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* do ewidencji wydatków dotyczących świadczeń wypłacanych w ramach pomocy społecznej wyznaczono § 3110 *Świadczenia społeczne*. Paragraf ten obejmuje świadczenia społeczne na rzecz osób fizycznych przewidziane w obowiązujących przepisach i układach zbiorowych pracy.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa § 4220 *Zakup środków żywności* winien obejmować wydatki dotyczące zakupu produktów żywnościowych oraz zakupu i utrzymania inwentarza żywego, natomiast nie jest przeznaczony do ewidencji wydatków dotyczących udzielania świadczeń społecznych.

Jako przyczynę nieprawidłowości wskazano, iż sposób ewidencjonowania wydatków związanych z udzielaniem pomocy w zakresie dożywiania w § 4220 *Zakup środków żywności* stosowany jest przez Gminę Dopiewo od początku realizacji Programu i nie został dotychczas zakwestionowany przez przeprowadzone wcześniej kontrole.

Ad. 2

W 1 przypadku na 28 zbadanych udzielono posiłków przed wydaniem decyzji administracyjnej, tj. decyzją nr OPS.4059.775.79.2013 wydaną 4 stycznia 2013 r. przyznano pomoc w formie dożywiania w okresie od 2 stycznia 2013 r. do 30 czerwca 2013 r.

Dotyczyło to szczególnego przypadku, gdy z powodu opieszałości matki nie można było zgromadzić kompletnej dokumentacji koniecznej do wydania decyzji administracyjnej. Sytuacja bytowa i finansowa rodziny znana była pracownikom OPS. Kierując się dobrem dziecka zagrożonego niedożywieniem udzielono mu posiłków przed wydaniem decyzji administracyjnej.

Ad. 3

W sprawozdaniu z realizacji Programu za okres I – IX 2013 r. wykazano niezgodne ze stanem faktycznym informacje w zakresie *Liczby punktów żywieniowych* oraz *Liczby placówek prowadzących dożywianie*.

Porównanie danych wykazanych w sprawozdaniu z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I-IX 2013 r. z dokumentacją wykazało, że w Dziale I sprawozdania *Informacje ogółem* wykazano niepoprawne informacje w wierszach:

- *Liczba punktów żywieniowych ogółem*: jest 0, kontrola wykazała, że było 14;
- *Liczba placówek prowadzących dożywianie*: jest 25, kontrola wykazała, że było 15.

Przyczyną nieprawidłowości była niepoprawna interpretacja zasad wypełniania dokumentu przez pracownika OPS.

Na skutek opisanej nieprawidłowości niemożliwe było sporządzenie rzetelnego sprawozdania z realizacji Programu dla całego województwa wielkopolskiego.

Ponadto, w wyniku kontroli stwierdzono cztery uchybienia polegające na:

1) we wszystkich zbadanych przypadkach udzielania pomocy w formie posiłku w decyzjach administracyjnych nie określono szczegółowo rodzaju świadczenia posługując się sformułowaniem ogólnym, cyt. „*pomoc w formie dożywiania*”.

Zgodnie z art. 3 pkt 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, w ramach Programu mogły być realizowane działania dotyczące zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania w trzech formach:

- w formie posiłku,

- w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności,
- w formie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Zatem udzielając, w ramach Programu, pomocy w formie posiłku należało wskazywać rodzaj świadczenia w decyzjach administracyjnych, aby jednoznacznie określały przyznaną formę pomocy.

W konsekwencji ww. uchybienia, rozstrzygnięcia decyzji zawierają niepełne dane dotyczące przyznanych świadczeń;

2) w 1 przypadku na 28 zbadanych okres, na jaki udzielono świadczenia w postaci posiłku określono w decyzji administracyjnej w pełnych miesiącach, cyt. „*od września 2013 r. do grudnia 2013 r.*” nie wskazując konkretnego dnia, od którego przyznano świadczenie oraz dnia, do którego będzie ono realizowane – dotyczy decyzji nr OPS.4059.652.222.2013 wydanej 4 września 2013 r.

Przyczyną uchybienia była omyłka pracownika OPS sporządzającego dokument.

W konsekwencji, rozstrzygnięcie ww. decyzji zawiera niepełne dane dotyczące przyznanego świadczenia;

3) we wszystkich zbadanych przypadkach, w wywiadach środowiskowych stanowiących podstawę wydania decyzji administracyjnych przyznających zasiłki celowe nie wskazano przesłanek uzasadniających udzielenie pomocy w formie świadczenia pieniężnego wynikających z § 6 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, który stanowił, że pomoc w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, a także pomoc w formie świadczenia rzeczowego winna być przyznawana w przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną.

Analiza przedmiotowej dokumentacji wykazała, że głównymi przesłankami udzielania pomocy w formie świadczeń pieniężnych były:

- brak możliwości zapewnienia posiłku (brak odpowiedniej bazy żywieniowej do wydawania posiłków osobom dorosłym),
- sytuacja osobista osób lub rodzin (w kilku przypadkach pomocy udzielono osobom wymagającym specjalistycznej diety),
- sytuacja rodzinna (np. matka po urodzeniu dziecka przebywała w domu i sama przygotowywała posiłki).

Przyczyną uchybienia było rutynowe postępowanie pracowników OPS przy sporządzaniu wywiadów środowiskowych;

4) w 7 przypadkach na 25 zbadanych w decyzjach administracyjnych przyznających świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności nie wskazano okresu, na jaki przyznano świadczenia, np. decyzją nr OPS.4033.814.1088.2013 wydaną 4 listopada 2013 r. przyznano zasiłek celowy na zakup żywności w wysokości 200,00 zł bez wskazania okresu, na jaki został przyznany.

Zgodnie z art. 106 ust. 3 *ustawy o pomocy społecznej* świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją.

Wskazywanie w decyzjach administracyjnych przyznających świadczenia pieniężne szczegółowych informacji dotyczących okresu, na jaki przyznano świadczenia umożliwia stronom korzystanie z przysługujących uprawnień, m.in. w zakresie ewentualnego wniesienia odwołania od decyzji.

Przyczyną uchybienia było niedopatrzenie pracowników OPS sporządzających przedmiotowe dokumenty.

W konsekwencji, rozstrzygnięcia ww. decyzji zawierają niepełne dane dotyczące przyznanych świadczeń.

Stan faktyczny został utrwalony w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym oraz załączonych do projektu wystąpienia pokontrolnego dokumentach:

Załącznik nr 1: Oświadczenie złożone 4 marca 2014 r. przez Zastępcę Wójta Gminy Dopiewo.

Załącznik nr 2: Lista sprawdzająca realizację programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Załącznik nr 3: Lista sprawdzająca kwartalne informacje o realizacji programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Załącznik nr 4: Lista sprawdzająca finansową realizację programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Załącznik nr 5: Protokół oględzin z 6 marca 2014 r.

Załącznik nr 6: Lista sprawdzająca prawidłowość udzielania świadczeń w ramach programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, wnoszę o:

1. Planowanie wydatków oraz ewidencjonowanie operacji gospodarczych związanych z udzielaniem świadczeń w ramach Programu zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*.
2. Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej z zachowaniem zasad określonych w art. 106 *ustawy o pomocy społecznej*.
3. Staranne i uważne sporządzanie sprawozdań z realizacji Programu w celu uniknięcia błędów, co umożliwi opracowanie poprawnego sprawozdania z realizacji Programu dla całego województwa wielkopolskiego.
4. Wskazywanie w rozstrzygnięciach decyzji administracyjnych przyznających pomoc w ramach Programu pełnych danych w zakresie:
 - rodzaju świadczenia,
 - dokładnego okresu, na jaki przyznano świadczenie.

Jednocześnie informuję, że w związku z wygaśnięciem z dniem 31 grudnia 2013 r. ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, odstąpiono od formułowania zalecenia pokontrolnego w odniesieniu do uchybienia nr 3 opisanego na str. 11 – 12 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, z uwagi na nieusuwalny charakter uchybienia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia w terminie **30 dni** od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z poważaniem

Z up. Wojewody Wielkopolskiego

Przemysław Pacia
Wicevojewoda Wielkopolski

